

Igor Park
Auto Bassadone OÜ
Igor.Park@autobassadone.ee

Teie 31.03.2026
Meie 10.04.2026 nr 12.2-1/1433-2

Järelevalvemenetluse alustamata jätmine

Austatud härra Park

Auto Bassadone OÜ, registrikoodiga 10283692, nimel esitatud pöördumises osutasite Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli, registrikoodiga 70002555, (edaspidi: hankija) poolt riigihangete registris lihthankemenetlusena korraldatavale riigihankele „9-kohalise väikebussi ostmine Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolile“, viitenumbri 307635, (edaspidi: riigihange). Väljendasite rahulolematust riigihanke tehnilise kirjeldusega, mis on väidetavalt koostatud konkreetse tootja tootekirjelduse põhjal ja piirab põhjendamatult konkurentsi riigihankes. Samuti palusite hinnata, kas hankelepingu esemeks oleva luksusklassi sõiduki soetamine on avaliku ülesande täitmiseks hankijale vajalik ning kooskõlas avalike vahendite sihipärase ja säästliku kasutamisega. Sellega seoses palusite Rahandusministeeriumil antud juhtumit hinnata ning algatada menetlus hankija tegevuse kontrollimiseks.

Käsitleme Teie kaebusena pealkirjastatud pöördumist järelevalveteatena riigihangete seaduse (RHS) tähenduses. RHS § 207 lg 1 kohaselt on järelevalveteade pöördumine, mis osutab RHS-i rikkumisele ja millele kohaldatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses (MSVS) märgukirja kohta sätestatud. Rahandusministeerium üheks ülesandeks riigihangete valdkonnas on lisaks riigihankepoliitika kujundamisele, koordineerimisele ja elluviimisele ning RHS-i rakendamise küsimustes soovituslikke juhiste ja suuniste andmisele ka riikliku ja haldusjärelevalvet teostamine RHS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle (RHS § 180 p 6).

Seejuures vastavalt seadusele saab Rahandusministeerium teha riiklikku ja haldusjärelevalvet (edaspidi: järelevalve) RHS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle üksnes avalikes huvides, kontrollides ainult hankija tegevuse õiguspärasust – Rahandusministeerium ei saa riikliku ega haldusjärelevalve käigus kontrollida hankija tegevuse otstarbekust ega hinnata hankija otsuste ja toimingute tulemuslikkust (vt RHS § 203 lg-d 1 ja 3). Teisisõnu on Rahandusministeeriumi riikliku ja haldusjärelevalve kontrollimastaap piiratud hankija tegevuse RHS-le vastavuse kontrollimisega. Seega vaatamata RHS § 2 lg 1 ja § 3 p-s 5 sätestatule saab Rahandusministeerium kontrollida otstarbekohasust üksnes oma valitsemisala asutuste tegevuse üle teenistuslikku järelevalvet tehes, mitte RHS-i alusel tehtavas riiklikus või haldusjärelevalves (vt lähemalt N. Siitam. RHS § 203 komm-d 14-15 – M. A. Simovart, M. Parind, E. Fels (koost). Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura 2025).

Vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse (VVS) § 93 lg-le 3 tehakse teenistuslikku järelevalvet alluvuse korras ning VVS § 95 lg 1 täpsustab, et ministeeriumi hallatavate riigiasutuste tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle valvab minister. Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigiasutus.

Järelevalveteates on iseenesest põhjendatult märgitud, et lihthankemenetluses koostatud riigihanke tehniline kirjeldus ei tohi olla konkurentsi põhjendamatult piirav. Lisaks hankemenetlusele peab ka lihthankemenetluses koostatav tehniline kirjeldus arvestama RHS § 3 p-des 1-3 ette nähtud selliste riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega, nagu proportsionaalsus, ettevõtjate võrdne kohtlemine ja konkurentsi efektiivne ärakasutamine. Riigikohus on leidnud, et lihthankemenetluses ei pruugi olla põhjust sisustada riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid sama rangelt kui on hankemenetluses üldjuhul kehtivad reeglid (vt RKHKo 20.11.2019, nr 3-17-2718, p 23). Siiski ei ole Rahandusministeeriumi arvates reeglina põhjust sisustada riigihanke üldpõhimõtteid lihthankemenetluses selliselt, et lihthankemenetluses koostatav riigihanke tehniline kirjeldus ei peaks tagama ettevõtjatele võrdseid tingimusi pakkumuse esitamiseks ja võiks tekitada objektiivselt põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentile. Ka erimenetlusega riigihangetes, nt lihthankemenetluses, koostatavates tehnilistes kirjeldustes tuleks üldjuhul vältida kindla ostuallika, protsessi, kaubamärgi, patendi, tüübi, päritolu või tootmisviisi nimetamist, mis võiks anda mõnele ettevõtjale või tootele eeliseid teiste ees või nende osaluse välistada.

Eelkirjeldatu ei too aga praegusel juhul kaasa haldusjärelevalve menetluse alustamist, sest kõnealune riigihange (lihthankemenetlus) on tänaseks lõppenud. RHS § 205 lg 1 p 1 sätestab, et Rahandusministeerium võib järelevalvemenetluse alustada põhjendatud kahtluse korral RHS §-s 207 sätestatud järelevalveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad RHS-i rikkumisele, ja puuduvad § 206 lg-s 1 nimetatud järelevalvemenetlust välistavad asjaolud. Riigihanke menetluse lõppemine on absoluutne menetlustakistus. RHS § 206 lg 1 p 4 kohaselt järelevalvemenetlust ei alustata, kui riigihanke menetlus on lõppenud. Lihthankemenetlus lõpeb ka siis, kui pakkumuste esitamise tähtpäevaks ei laeku hankijale ühtegi pakkumust (RHS § 125 lg 1, § 73 lg 3 p 5). Riigihangete registrist nähtub, et kõnealune lihthankemenetlus lõppes 08.04.2026 põhjusel, et ühtegi pakkumust tähtaegselt ei esitatud.

Samuti peame vajalikuks juhtida järelevalveteate esitaja tähelepanu RHS § 206 lg 2 p-le 1, mille järgi võib järelevalvemenetluse jätta alustamata, kui järelevalveteate esitaja ei ole kasutanud õigust esitada rikkumise peale vaidlustust riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi: VAKO). Siin on mõeldud olukordi, kus järelevalveteate esitaja on vaidlustuse esitamise tähtaja möödumise tõttu vaidlustuse esitamise õiguse minetanud. Riigihankega seonduvate vaidlusküsimuste lahendamiseks järelevalveorgani kaasamine olukorras, kus ettevõtjale on tagatud reaalne võimalus kohtulikule või kvaasikohtulikule kaitsele, ei ole parimas kooskõlas seadusest tuleneva riikliku järelevalve eesmärgi ja ulatusega. Järelevalvemenetluse ülesandeks ei ole kaitsta vahetult ettevõtjate subjektiivseid õigusi ning järelevalveteate esitamise võimalus ei tohi tuua kaasa sisuliselt tähtajatute vaidlustuste esitamist, mis võib seada ohtu õiguskindluse ja -rahu riigihanke menetluses. Pakkujate subjektiivsete õiguste kaitse primaarseks ja efektiivseimaks viisiks on pöördumine vaidlustusega VAKO-sse (vt RHS-i eelnõu, 450 SE I, seletuskiri, lk 141).

Riigihanke alusdokumentide, sh tehnilise kirjelduse, vaidlustamise kord on sätestatud RHS-i 8. ptk-is. Kui riigihankes osalemisest huvitatud ettevõtja leiab, et RHS-i rikkumine hankija poolt rikub tema õigusi või kahjustab tema huvisid, võib ta vaidlustada hankija tegevuse, sh riigihanke alusdokumendid, esitades VAKO-le sellekohase vaidlustuse (vt RHS § 185 lg 1 ja lg 2 p 1). Vaidlustus riigihanke alusdokumendi peale peab olema laekunud VAKO-le hiljemalt kaks tööpäeva enne

lihthankemenetluses osalemise pakkumuste, taotluste või ideekavandite esitamise tähtpäeva (RHS § 189 lg 2 p 1).

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes RHS § 205 lg 1 p-st 1, § 206 lg 1 p-st 4, § 125 lg-st 1, § 73 lg 3 p-st 5, § 206 lg 2 p-st 1 ja lg-st 3, teatame, et Rahandusministeerium ei alusta järelevalvemenetlust Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli lihthankemenetlusega riigihanke „9-kohalise väikebussi ostmine Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolile“, viitenumbri 307635, õiguspärasuse kontrollimiseks.

Järelevalvemenetluse alustamata jätmise tõttu ei anna Rahandusministeerium õiguslikku hinnangut järelevalveteates ette heidetud võimalikele rikkumistele. Sellegipoolest täname Teid järelevalveteate eest ning anname teada, et kaalume hankija poole pöördumist RHS §-s 210 ette nähtud soovituskirjaga RHS-i paremaks järgimiseks ja rikkumiste ärahoidmiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht
riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakond

Lisaadressaadid:
Konkurentsiamet

Mihhail Antonov 5885 1448
Mihhail.Antonov@fin.ee